

نام درس: منطق
نام مدیر: میرزا زاده
تاریخ امتحان: ..... / ..... / .....
 ساعت امتحان: ..... : ..... صبح / عصر
مدت امتحان: ..... دقیقه

شهر تهران

آزمون پایان ترم نوبت اول سال تتمصیلی

نام و نام فائزه‌گی: .....
مقطع و رشته: دهم انسانی
نام پدر: .....
شماره داوطلب: .....
تعداد صفحه سوال: ..... صفحه

ردیف	محل مهر و امضاء مدیر	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:	نام دبیر به عدد:
		نام دبیر به حروف:	تاریخ و امضاء:	نمره به حروف:	نمره به عدد:	نمره به عدد:
۱	۲	درستی یا نادرستی عبارات زیر را تعیین فرمایید.	الف. همه آگهی‌های تجاری نوعی استدلال هستند که برای فهم و استفاده از آنها نیاز به منطق داریم. ب. «کاسه صبر مدیر دبیرستان لبریز شد» نمونه یک دلالت التزامی است. ج. مصادق همان معنای مفاهیم ذهنی است. د. در تعریف «نابینا: فردی که نمی‌بیند» شرط دوری‌نبودن رعایت نشده است. ه. تمثیل در منطق، ضعیفترین نوع استدلال است. و. زمانی که دو قضیه با هم در تناقض هستند، اجتماع و ارتفاع آنها محال است. ز. در قضایای سالبه همه مصادیق موضوع و در قضایای موجبه برخی مصادیق موضوع مورد نظر است. ح. قیاس استثنایی قیاسی است که فقط عین نتیجه در بکی از مقدمات استدلال ذکر شده است.	درستی یا نادرستی عبارات زیر را تعیین فرمایید.	۲	۱
۲	۱,۷۵	جهای خالی را با عبارات مناسب تکمیل فرمایید.	الف. دانش بشری به دو حیطه‌ی کلی تقسیم می‌شود: ..... و ..... . ب. جلوگیری از خطای اندیشه و ذهن وظیفه ..... است. ج. مفهوم ..... مفهومی است که مصادق آن کاملاً مشخص است و قابلیت انطباق بر بیش از یک مورد ندارد. د. تعریف «بلدرچین: پرنده تخم گذار» شرط ..... را ندارد. ه. فقط جملات ..... قابلیت صادق یا کاذب‌بودن را دارند. و. حکم تضاد میان قضایای ..... و ..... برقرار می‌شود. ز. با قضیه منفصل حقیقی ..... قیاس استثنایی می‌توان تشکیل داد. (چند قیاس؟)	جهای خالی را با عبارات مناسب تکمیل فرمایید.	۱,۷۵	۲
۳	۱	عبارات سمت راست را به عبارات سمت چپ مرتبط فرمایید.	الف. استقراء ب. است ج. هر د. قیاس	جزء به کل کیف کم کل به جزء	۱	
۴	۱,۲۵	گزینه‌ی صحیح را انتخاب فرمایید. در کدام گزینه مغالطه‌ی تمثیل ناروا مشهود نیست؟	۱,۲۵			

- ۱) فردی از شغل خود ناراضی بود. دوستی به او گفت که دندان خراب را می‌کشند. دستمال نمی‌بندند.
- ۲) سیاست همانند تجارت است. پس میتوان با هر دولتی مذاکره کرد.
- ۳) دیروز برق در شهر تبریز رفت. پس احتمالاً خاموشیهای نوبتی شروع شده است.
- ۴) صرف کردن هزینه برای مراقبت درمانی از سالخورده‌گان همانند اتلاف مال برای خودروی فرسوده است.
- * بعضی خانه‌ها چوبی هستند. (+)
- هر مربعی شکل است. (+)
- بعضی انسان‌ها سیاه نیستند. (+)
- الف) بعضی خانه‌ها چوبی نیستند (+). تضاد ندارد. تضاد ندارد.
- ب) تضاد ندارد. هیچ مربعی شکل نیست (-). بعضی انسان‌ها سیاه هستند (+).
- ج) بعضی خانه‌ها چوبی نیستند (+). هیچ مربعی شکل نیست (-). بعضی انسان‌ها سیاه هستند (+).
- د) تضاد ندارد - هیچ مربعی شکل نیست (-). تضاد ندارد.
- کدام یک از موارد زیر تصور است؟
- الف. کتاب نهج البلاغه توسط سید رضی تدوین شده است.   ب. امام آمد.
- د. کوه   ج. به تصوراتی معلوم برخوردم.
- بلندی که دوست دارم.

کدام یک از گزینه‌های زیر از اجزای قضایای شرطی نیست؟

الف. مقدم   ب. تالی   ج. ادات شرط   د. سور

کدام یک از قضایای زیر نمی‌تواند تضاد داشته باشد؟

الف. لا اله الا الله   ب. هیچ جوهری نوع نیست.   ج. هر اسی حیوان است.   د. سقراط فیلسوف است.

• جدول زیر را کامل کنید.

اصل قضیه	تناقض (۰/۵)	تضاد (۰/۵)	عکس مستوی (۰/۷۵)
برخی دانشجویان مستعد هستند.			

• نوع تعریف‌های زیر را مشخص کنید. ۰,۷۵

انسان: موجود زنده‌ی حساس متعقل

کفش: کفش‌هایی مانند ملی، شیما، اول، بلا، وین، پیروزی و ...

سیاست: واژه‌ای عربی به معنای رام‌کردن اسب.

۵

• نوع استقرای زیر را مشخص کنید. ۰,۲۵

صدای دزدگیر بانک در خیابان به صدا درآمد. پس کارمند بانک درب بانک را گشوده است.

• علت عدم تکرار حد وسط در استدلال‌های زیر چیست؟ ۱

حسین کاری است   کاری (نوعی ادویه) غذا را خوشمزه می‌کند. پس حسین غذا را خوشمزه می‌کند.

دیوار موش دارد.   پس دیوار گوش دارد.   موش گوش دارد.

• شکل قیاس‌های زیر را مشخص کنید. ۱

بعضی الف ب است   هر ب ج است   بعضی الف ج است

هر ب الف است   بعضی ج ب نیست   بعضی الف ج نیست

	• دلیل معتبر یا نامعتبر بودن قیاس‌های زیر را بیان کنید. ۱ هر ج د است. پس، بعضی د ب است. بعضی انسان حیوان است. پس، انسان اسب است. • دامنه‌ی مصاديق قضیه‌ی زیر را با علامت مثبت و منفی مشخص کنید؟ ۰,۵ هر کشوری نیازمند توسعه است. نوع قیاس‌های استثنایی زیر را مشخص کنید و اعتبار یا عدم اعتبار آن‌ها را بنویسید. ۱ هر گوشی هوشمندی یا سامسونگ است یا هواوی. سامسونگ است. پس هوایی نیست. هرگاه فردی به مقصودش دست یابد عصیان می‌کند. پس عصیان نمی‌کند. به هدفش نائل نشد. • نوع مغالطه‌های زیر را مشخص کنید. ۱ هر شهروند میهن‌پرست و آزاده‌ای قدردان سربازان کشورش است کریم باقری برای تمیزی دندانهای خود از خمیردنдан پاوه استفاده می‌کند. پس هر کس با استفاده از خمیردندان پاوه دندانهای تمیزی خواهد داشت. نوع قضایای منفصل زیر را مشخص کنید؟ ۱,۵ او یا عطش داشته یا عطش نداشته است. این متن یا نثر است یا شعر. این پیراهن یا غیر مشکی است یا غیر سبز • میان مفاهیم زیر چه رابطه‌ای برقرار است؟ (نسبت‌های چهارگانه). ۰,۵ انسان / وحشی بافقی میز / صندلی
۲	به هر سوال پاسخ کوتاه دهید. ۲ • آیا می‌توان در تعریفی از انواع گوناگون تعریف استفاده کرد؟ حد وسط در قیاس اقترانی چیست؟ قضیه‌ی شخصیه بر چند نوع است؟ با مثال نشان دهید که تناقض آن چه نوع قضیه‌ای است؟ انواع قضیه‌ی شرطی را نام ببرید؟
۱,۷۵	به هر سوال پاسخ کامل بدهید. مغالطه‌ی بزرگنمایی را با ذکر مثال بیان کنید. ۱ وجه تسمیه مغالطه در اثر عوامل روانی چیست؟ ۰,۷۵

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	الف: غ ب: ص ج: غ د: ص ه: ص و: ص ز: غ ح: غ	
۲	الف. تصور و تصدیق ب. منطق ج. جزئی د. مانع بودن ه. خبری و. موجبه کلی و سالبه کلی ز. چهار	
۳	الف. استقراء ب. است ج. هر د. قیاس کم جزء به کل کیف کل به جزء	
۴	گزینه ج. گزینه د	
۵	گزینه د گزینه د گزینه د هیچ دانشجویی مستعد نیست. تضاد ندارد. برخی مستعدها دانشجو هستند. تعریف مفهومی تعریف به مصداق تعریف لغوی استنتاج بهترین تبیین اشتراک لفظ حد وسط به صورت یکسان تکرار نشده است. باید از قاعده تبدیل استفاده کنیم. شکل اول شکل چهارم	www.my-dars.ir

	● معتبر. + . - . - - نامعتبر- چون حد وسط در هر دو مقدمه منفی است. - + ●		
	● قیاس استثنایی انفصالی. معتبر قیاس استثنایی اتصالی. نامعتبر. مغالطه رفع مقدم		
	● مغالطه‌ی تله گذاری ● مغالطه‌ی ایهام انعکاس - حقيقى - حقيقى - غق ج در کذب		
	● هیچ نسبتی برقرار نیست، چون نسبت‌های اربعه میان مفاهیم عام برقرار است نه مفاهیم خاص. ● تباین		
۶	● بله. می‌توان ترکیب کرد تا به معرفی مفهوم کمک بیشتری کند. ● مفهومی که در دو مقدمه لفظا و معنائی تکرا شده است. ● سالبه و موجبه تناقض آن اگر سالبه باشد موجبه، و اگر موجبه باشد سالبه است. علی بیمار است <> علی بیمار نیست. ● قضیه شرطی متصل و منفصل		
۷	● مغالطه تله گذاری: ص ۱۱۱ ● در صورتی که با بزرگ نمایی و بدون ذکر دلیل سعی در تأیید نظری داشته باشیم. مثل: چقدر باید شعر بخوانم؟ من که ملک الشعراي بهار نیستم. ● مغالطه در اثر عوامل روانی: ص ۱۰۷ این مغالطات تأثیرات روانی بر ذهن انسان اند. متأسفانه بسیاری از انسان ها بیشتر تحت تأثیر عوامل روانی همچون تملق، ترس، تطمیع و مانند آن قرار می گیرند تا تحت تأثیر استدلال! بدین جهت لازم است به تأثیر عوامل روانی بر ذهن انسان و خطاهایی که ممکن است تحت تأثیر این عوامل پدید بیایند، توجه کنیم.		
	جمع بارم : ۵۰ نمره <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 5px;">نام و نام خانوادگی مصحح :</td> <td style="padding: 5px;">امضا:</td> </tr> </table>	نام و نام خانوادگی مصحح :	امضا:
نام و نام خانوادگی مصحح :	امضا:		

گروه آموزشی عصر